

SLOVENSKÁ POĽNOHOPODÁRSKA UNIVERZITA

V NITRE

NÁZOV FAKULTY

29533

SOCIÁLNA A OBČIANSKA PARTICIPÁCIA MLÁDEŽE

VO VIDIECKYCH KOMUNITÁCH

2010

Monika Piatková

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

**SOCIÁLNA A OBČIANSKA PARTICIPÁCIA MLÁDEŽE
VO VIDIECKYCH KOMUNITÁCH**

Bakalárska práca

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	3.3.1.6 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra spoločenských vied
Školiteľ:	Mgr. Ing. Danka Moravčíková

Nitra 2010

Monika Piatková

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Monika Piatková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Sociálna a občianska participácia mládeže vo vidieckych komunitách“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 10. mája 2010

Monika Piatková

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pani Mgr. Ing. Danke Moravčíkovej, za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

V Nitre 1. mája 2010

Monika Piatková

Abstrakt

V bakalárskej práci je z viacerých hľadísk podrobne popísaný význam občianskej a sociálnej participácie mládeže vo vidieckych komunitách. Pokiaľ sa skúma participácia na vidieku je potrebné poznať pojem vidiek a jeho vymedzenie. Významnou časťou je reálne porovnanie občianskej a sociálnej participácie vidieckej mládeže vo vybratých obciach – Prašice a Rajčany. Jedná sa o výskumný projekt zameraný na vidiecku mládež v rámci programu Podpora a rozvoj výskumov v oblasti mládeže s finančnou podporou MŠ SR a Slovenského inštitútu mládeže IUVENTA. Zber dát sa realizoval technikou štandardizovaného rozhovoru podľa dotazníka. Výsledky sú pre jednoduchšie pochopenie znázornené i graficky a poukazujú na mieru účasti, angažovanosti vidieckej mládeže na rozhodovaní i na živote a rozvoji týchto obcí. Z analýzy participácie vyplynulo, že nedostatky sú najmä v oblasti nepostačujúcej informovanosti, komunikácie, záujmu a motivácie vidieckej mládeže, ale i nedostatočnou účasťou, či členstvom v rôznych miestnych organizáciách, spolkoch či združeníach. Boli navrhnuté aj odporúčania a možné riešenia problémov a nedostatkov v obciach.

Kľúčové slová: občianska a sociálna participácia, vidiecka komunita, Prašice, Rajčany.

Abstract

In this work is described in detail in several respects the importance of civic and social participation of youth in rural communities. When examining participation in rural areas is necessary to know the term and its definition of countryside. An important part is the real comparison of civic and social participation of youth in selected rural villages - and Prašice Rajčany. This is a research project for rural youth in the promotion of research and development of youth with financial support from the Ministry of Education and the Slovak Institute IUVENTA youth. Data collection was carried out by the technique standardized interview questionnaire. Results are shown for easier understanding and graphically demonstrate the level of participation, involvement of rural youth in decision-making and the life and development of these communities. An analysis of participation shows that the shortcomings are particularly deficient in information, communication, motivation and interest of rural youth, but also the lack of participation, whether members of various local organizations, associations if associations. They also proposed recommendations and possible solutions to the problems and deficiencies in the villages.

Keywords: civic and social participation, rural community Prašice, Rajčany.

Obsah

Obsah	5
Zoznam skratiek a značiek.....	6
Úvod	7
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky.....	8
1.1 Sociálna participácia.....	8
1.1.1 Predpoklady sociálnej participácie	8
1.2 Občianska participácia.....	9
1.2.1 Typy občianskej participácie	9
1.2.2 Princípy úspešných iniciatív občianskej participácie	10
1.2.3 Občianska participácia mládeže.....	11
1.2.4 Úrovne občianskej participácie mládeže	11
1.2.5 Bariéry a stimuly participácie	12
1.2.6 Zaostrené na participáciu mládeže.....	13
1.2.6.1 Práca s mládežou	13
1.2.6.2 Základný rámec mládežníckej politiky.....	14
1.3 Charakteristika pojmov vidiek a komunita.....	15
2 Cieľ práce.....	17
3 Metodika práce.....	18
4 Výsledky práce	19
4.1 Obec Prašice	19
4.2 Obec Rajčany.....	20
4.3 Obsah dotazníka a vzorka respondentov	21
4.4 Analýza odpovedí respondentov	22
Záver	34
Návrhy na využitie výsledkov	37
Zoznam použitej literatúry	38
Prílohy.....	40

Zoznam skratiek a značiek

NSK – Nitriansky samosprávny kraj

ČOV – Čistička odpadových vôd

Úvod

Tému bakalárskej práce Sociálna a občianska participácia mládeže vo vidieckych komunitách sme si zvolili jednak preto, pretože táto téma sa stáva veľmi aktuálnou, nakoľko sa tento rok stal Medzinárodným rokom mládeže 2010. Touto problematikou sa zaoberá a angažuje viacero organizácií a ich návrhy a riešenia sa premietajú do rôznych zákonov, vyhlášok či publikácií, ktoré ovplyvňujú život a postavenie mladých ľudí. Dôležitými sa stali práve Program podpory participácie mladých ľudí na živote obce, Návrh akčného plánu politiky mládeže na roky 2010 – 2011 a Zákon o podpore práce s mládežou.

V bakalárskej práci ktorá nadväzuje na veľmi významný výskum pod názvom Sociálna a občianska participácia vidieckej mládeže, sa venujeme práve spomínanej problematike mládeže, ktorá súvisí s ich participáciou na území vidieka.

V teoretickej časti popisujeme a charakterizujeme práve význam, sféry oblasti participácie, definujeme základné pojmy týkajúce sa výskumu a v praktickej časti sa venujeme samotnému výskumu miery participácie mládeže v dvoch obciach a to Prašice a Rajčany.

Reálna situácia v miere zapájania sa občanov, teda aj mládeže nie je zatiaľ dosť dobrá, čo má svoje subjektívne, ale aj objektívne príčiny. Obyvatelia sa spoliehajú na ich reprezentovanie niekým iným, a preto často nevedia a nevidia aké sú dopady na ich celkový život. Sú často skeptický a neveria tomu, že aj oni by mohli ovplyvniť a zlepšiť niektoré rozhodnutia týkajúce sa samotnej obce. Dôvody, ktoré by sme mohli označiť ako hlavnú príčinu tohto stavu sú nepostačujúca informovanosť, nedostatočné finančné prostriedky, ale aj ochota ľudí zapájať sa do rozhodovania, života a rozvoja obce.

Preto je dôležité poznať aký stav je práve v týchto obciach a samozrejme záleží aj na tom, ako sa obce postaví k riešeniu týchto závažných problémov, či budú aktívne pracovať na zlepšení situácie, alebo rezignujú.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Sociálna participácia

„Sociálnu participáciu v sídelnom prostredí chápeme ako proces, pri ktorom sú do správy, riadenia a rozvoja sídla integrované hľadiská všetkých subjektov zainteresovaných na výsledkoch rozhodnutí – občana, verejnosti, vládnych aj mimovládnych organizácií, miestnej samosprávy i štátnej správy. Účasť obyvateľov na procesoch riadenia a rozvoja sídla treba chápať ako jedno zo základných práv v sídelnom rozvoji. Participácia je užitočným doplnkom reprezentatívneho demokratického systému, nie jeho alternatívou.”(Gajdoš P., 2001, s. 268-271)

1.1.1 Predpoklady sociálnej participácie

„Na to, aby bola participácia efektívna, treba vytvárať isté predpoklady, ktoré dokážu jednotlivcov, skupiny, spoločenstvo obce motivovať, aktivizovať. Ide v podstate o charakter a individuálne pociťovaný vzťah jednotlivca k obci ako sociálnemu a fyzickému prostrediu, k samospráve, ku starostovi, spokojnosť s podmienkami života v obci, s možnosťami uspokojovania potrieb a záujmov jednotlivca i jeho rodiny, s rozvojovými možnosťami obce. To je však tak predpokladom, ako aj produktom participácie. Tieto vzťahy môžu byť teda významnými motívmi, ale aj bariérami participácie.

V procese rozvíjania participácie treba získavať občana takým spôsobom, aby si on sám uvedomil spoluzodpovednosť za život, výzor, rozvoj obce, a tým aj svoju povinnosť byť pri ich napĺňaní, riešení či zabezpečovaní. Medzi najvýznamnejšie faktory ovplyvňujúce intenzitu i efektívnosť participácie občanov patria:

- prístup k informáciám,
- vytvorenie a fungovanie lokálnej komunity,
- spokojnosť človeka so životom v obci,
- podchytenie záujmu obyvateľov,
- zosúladovanie záujmov obce so záujmami rôznych subjektov pôsobiacich v obci, využívanie ľudského, sociálneho a kultúrneho kapitálu.” (Gajdoš P., 2001, s. 268-271)

1.2 Občianska participácia

„Participácii sa prisudzuje široký spoločenský, politický a občiansky rozmer. Najčastejšie sa pod ňou u nás rozumie účasť na spolkovom živote, členstvo v spoločenských organizáciách či účasť na voľbách a politickom živote, iní v nej zasa vidia organizovanie petícií či účasť na verejných stretnutiach, alebo konkrétna účasť občanov a ich zoskupení na verejnom rozhodovaní. Verejné rozhodovanie je pritom nielen rozhodovaním za účasti verejnosti, ale aj rozhodovaním s verejnými dôsledkami a o verejných zdrojoch.

Občianska participácia, jednoducho povedané umožňuje, aby ľudia do rozhodovania videli, rozumeli mu, podieľali sa na ňom, kontrolovali ho a tým sa priamo stali „spolujemiteľmi“ rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú aj ich život.“ (Pirošík, V., 2005, s. 13-18)

1.2.1 Typy občianskej participácie

„Existuje celá škála participatívnych metód a prístupov, ktoré sú nižšie zoradené do štyroch širších kategórií:

- 1. Zbieranie a zdieľanie informácií** – tieto typy procesov prúdia dvomi smermi: zhora nadol a zdola nahor. Prístup zhora nadol je v zásade informačný tok od miestnych úradov k občanom. Prístup zdola nahor sa zameriava na vytváranie kanálov pre občanov a občianske skupiny, aby poskytovali spätnú väzbu miestnym úradom, vyjadrili svoje obavy alebo požadovali konkrétne informácie.
- 2. Konzultácia** – pre tieto typy prístupu sú charakteristické štruktúry a udalosti, ktorých cieľom je systematicky konzultovať s dotknutými voličmi – spolu alebo oddelene – záležitosti, ktoré sa ich budú dotýkať.
- 3. Formulácia stratégie a rozhodovanie** – pri týchto procesoch leží právomoc nad konečným rozhodnutím a riešenie problému, ktorý je nablízku leží na účastníkoch sediacich pri jednom stole.
- 4. Spoločné uskutočňovanie** – často participácia občanov presahuje diskusie a debaty a mení sa na praktické uskutočnenie urobených rozhodnutí. Uskutočňuje sa to v rôznych formách, od dobrovoľníctva (prevažne obyčajných občanov) po deľbu zdrojov s občianskymi organizáciami a súkromnými firmami. Výsledkom tohto typu prístupu je väčší zmysel pre vlastníctvo procesu a jeho dôsledkov pre všetkých zúčastnených a, čo je rovnako dôležité, často poskytne miestnym úradom veľmi

potrebné zdroje – ľudské i finančné – pre realizáciu komunitných projektov.“
(Koryakov a Sisk, 2003)

1.2.2 Princípy úspešných iniciatív občianskej participácie

„Aj keď neexistuje jednoduchý recept na úspech pri uskutočňovaní prístupu občianskej participácie, ukázalo sa, že nasledujúce zásady v mnohých prípadoch priniesli úspech.

Kategórie zúčastnených by mali zahŕňať všetky dotknuté strany. Úsilie by malo zainteresovať všetky kategórie v komunite a zhromaždiť všetkých dotknutých voličov na rovnakom fóre k interaktívnemu dialógu a kvôli rozhodovaniu založenému na konsenze. Nakoľko je to len možné, tradiční sprostredkovatelia moci a tradične znevýhodnení by sa mali stretnúť na rovnocennej úrovni.

Mali by sa identifikovať spoločné záujmy. Participačné procesy by sa mali snažiť premostovať rozdielnosti a nájsť riešenia založené na spoločnom záujme všetkých strán komunity vo vzájomne prospešnom spolužití. Všetci zúčastnení by mali prevziať zodpovednosť za proces a jeho výsledky.

Občania by mali byť zainteresovaní v raných štádiách a počas celého procesu. Ako sa občania stávajú súčasťou participačných techník od samého začiatku, získavajú silnejší zmysel vlastníctva ako aj odhodlanosť udržať proces a prispieť k nemu v dlhodobejšom meradle.

Problém sa musí jasne definovať. Proces by sa mal zamerať na záležitosti, ktoré sú k dispozícii, najmä definovaniu problémov, načrtávaníu eventuálneho širšieho poľa možností, rozvoju stratégií a hľadaniu riešení, ktoré sa dajú spoločne uskutočniť.

Kontroluje sa externá povinnosť skladat' účty a interná flexibilita. Participačné procesy musia byť externe zúčtovateľné a transparentné, jednako zvnútra by v nich mala existovať flexibilita pre dialóg – účastníci by mali dokázať hovoriť slobodne – ako aj pre procesy a metódy rozhodovania.

Proces je inštitucionalizovaný. Na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti by mali vodcovia a účastníci procesu zabezpečiť integráciu jeho súčastí do (a) existujúcich riadiacich štruktúr (čo bude často vyžadovať vykonanie legislatívnych opatrení). a (b) do bežných miestnych vládnych procedúr.

Musia byť dostupné dostatočné finančné a ľudské zdroje. Kooperatívna tvorba politiky a proces uskutočňovania často uviazne na plytčine, keď je nedostatok kvalifikovaných pracovníkov so schopnosťami vyjednávania, mediácie a budovania konsenzu, alebo keď nie je dost' finančných prostriedkov.“ (Koryakov a Sisk, 2003)

1.2.3 Občianska participácia mládeže

„Pri hľadaní slovenského ekvivalentu sa stretieme s výrazmi ako „účasť“, „zapojenie“. Slovo participácia sa postupne dostáva do praxe a označuje vstup mladých ľudí do procesu rozvoja spoločnosti – alebo jej časti, pričom ich názor je braný ako názor rovnocenného partnera s prihliadnutím na isté špecifiká, ktoré sa viažu k detstvu a adolescencii. Participácia sa vyžaduje dnes vo všetkých oblastiach spoločnosti. Práca s deťmi a mládežou je na aktívnej participácii postavená.“ (Miháliková a i., 2005, s.11-14)

„Pod pojmom občianska participácia mládeže označujeme konkrétnu účasť mladých a ich zoskupení (iniciatív, organizácií, sietí) na verejnom rozhodovaní, či už v oblastiach podpory, ochrany alebo starostlivosti o deti a mládež, alebo v oblasti širšieho rámca rozvoja spoločnosti, obce, mesta či regiónu.“ (Kolíková a i., 2005, s. 5-20)

Podľa Európskej charty o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov: „účasť na živote obcí a miest poskytuje mladým možnosť, aby sa s konkrétnym mestom či obcou identifikovali ako občania a nezostali iba jej obyvateľmi. Občianska participácia tak môže mať formu mládežníckych kultúrnych podujatí, zvel'ad'ovania životného prostredia, činnosti klubov podporovaných obecnými samosprávami atď.“ (Európska charta o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov, 2003)

1.2.4 Úrovně občianskej participácie mládeže

„Participáciu mládeže je možné analyzovať prostredníctvom modelu, ktorý rozlišuje rôznu hĺbku zapojenia (spoluúčasti) a rôznu mieru možnosti ovplyvniť rozhodovanie.

Využívajú sa nástroje a metódy ktorejkoľvek z nasledujúcich úrovní participácie, ktoré umožňujú požadovanú mieru podieľania sa na verejnom živote:

- ✓ prístup k informáciám (pasívne informovanie)
- ✓ adekvátne zverejňovanie informácií (aktívne informovanie)

- ✓ vážne posudzovanie pripomienok (konzultovanie)
- ✓ zdieľanie rozhodovacej právomoci (spolurozhodovanie)
- ✓ kontrola rozhodovania.“ (Kolíková a i., 2005, s. 5-20)

1.2.5 Bariéry a stimuly participácie

Na základe predošlých skúseností sa Kolíková a i., pokúsili identifikovať tieto bariéry a stimuly participácie:

„Medzi bariéry patria:

- tradičné vnímanie autority a roly predstaviteľmi štátnej správy a samosprávy a nedostatočné vnímanie občianskych práv a práv mladých ľudí zabraňuje partnerskému prístupu samosprávy;
- silná viera v moc expertov a podceňovanie mladých ľudí, osobitne podceňovanie ich skúseností a schopnosti vyjadriť vlastný názor; konfrontačne vnímaný vzťah medzi verejným, súkromným a mimovládny sektorom podmienený nedávnou históriou;
- nepoznanie, resp. nepochopenie princípov a zmyslu participácie, nedostatok vedomostí a zručností potrebných na napĺňanie participácie;
- nedostatočné zmapovanie a zviditeľnenie pozitívnych príkladov uplatňovania občianskej participácie;
- snaha komunikovať s organizovanými partnermi, vynechanie množstva neorganizovaných mladých ľudí, iniciatív, neformálnych združení a organizácií s odlišným poslaním z dialógu;
- financovanie, ktoré posilňuje vzťahy závislosti, nedostatok nezávislých zdrojov alebo zdrojov, v ktorých by bolo oddelené poskytovanie peňazí od samosprávy;
- chýbajúca vzájomná informovanosť o rolách či kompetenciách;
- snaha riešiť veci rozhodnutiami zhora namiesto vytvárania priestoru pre iniciatívy zdola;
- nedodržanie sľubov dospelých, ktoré vedie k ľahostajnosti mladých ľudí.

Medzi stimuly participácie patria:

- osobnosť mladých ľudí, ich schopnosť prevziať zodpovednosť, jasne formulovať požiadavky, presadzovať svoje práva;

- zmeny vo vnímaní tradičných rolí a práv;
- spoločenské zmeny týkajúce sa práv a možností mládeže (reforma školstva, decentralizácia, širší európsky kontext atď.);
- osvietení politici a jednotlivci na všetkých úrovniach možnej spolupráce, ktorí vytvárajú priestor pre participáciu;
- sieťovanie, výmena informácií a skúseností od miestnej po medzinárodnú úroveň;
- výchova a vzdelávanie, najmä neformálne vzdelávanie a vzdelávanie cez vlastnú skúsenosť (learning by doing), poznanie vlastných práv a kompetencií;
- médiá a informovanie prostredníctvom médií;
- nezávislé zdroje financovania.“ (Kolíková a i., 2005, s. 5-20)

1.2.6 Zaostreň na participáciu mládeže

„Z hľadiska perspektívy územia je potrebné venovať zvýšenú pozornosť tým, ktorí raz budú ovplyvňovať život v území – deťom a mládeži.“ (Bernáthová, M., 2000, s.125)

„Mládež je termín označujúci buď nepresne ohraničenú vekovú skupinu, alebo sociálnu kategóriu vymedzenú špecifickými biologickými, psychickými a sociálnymi znakmi.“(Winkler, J., 1997, s. 598).

„Vekové vymedzenie mládeže je ťažké. Vzťahuje sa k rôznym geografickým lokalitám, kultúrno-historickému a sociálnemu prostrediu, k rôznym sociálnym štruktúram, sociálnym útvarom, triedam i k rôznym východiskovým kritériám (psychologickým, anatomicko - fyziologickým, atď.).“ (Geist, B., 1992, s. 648)

1.2.6.1 Práca s mládežou

Zákon č. 282/2008 Zb. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Zb. o vysokých školách vymedzuje tieto základné pojmy:

- mládežník - je osoba, ktorá dovŕšila vek najviac 30 rokov,
- mládež - je skupina najmenej troch mládežníkov,
- práca s mládežou - je najmä výchovno-vzdelávacia činnosť, spoločenská činnosť, informačná činnosť a poradenská činnosť pre mládež, mladých vedúcich, mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou,

- spoluúčasť mládeže je aktívne zapojenie mládeže v procese plánovania, rozhodovania a uskutočnenia podujatí a projektov v oblasti spoločenského a hospodárskeho života,
- špecializovaná činnosť v oblasti práce s mládežou je činnosť, ktorú vykonávajú v oblasti práce s mládežou mladý vedúci, mládežnícky vedúci, mládežnícky dobrovoľník, pracovník s mládežou a iný odborník.

Macháček konštatuje nasledujúce osobitosti práce s mládežou:

- „v práci s mládežou ide o osobitý priestor,
- v práci s mládežou ide o styk s dospelým,
- práca s mládežou poskytuje šancu tvorby identity mladých,
- práca s mládežou je orientácia na potreby mládeže,
- dôležitým prvkom v práci s mládežou je čínorodosť a možnosti samostatnej tvorivosti,
- práca s mládežou umožňuje získať skúsenosť ako prekonať zažitú bezmocnosť,
- zvyšovanie kvalifikácie pracovníkov s mládežou.“ (Macháček, L., 2002, s. 30-32)

1.2.6.2 Základný rámec mládežníckej politiky

„Mládežnícka politika je práve tým, čo by malo spájať samosprávu a mladých ľudí pri jej príprave a naplňaní. Mladí ľudia by nemali byť len objektmi, ale aj subjektmi, ktoré budú túto politiku priamo tvoriť, resp. pomáhať pri jej vytváraní. V tomto kontexte je zaujímavé, že obsahom mládežníckej politiky je aj smerovanie k participácii, ale participácia môže byť zároveň súčasťou procesu prípravy mládežníckej politiky. Inými slovami, koncepcia starostlivosti o mládež na úrovni mesta by mala zahŕňať oblasti, do ktorých sa môže mládež zapojiť. Mladí by však mali mať zároveň možnosť podieľať sa na vzniku takejto koncepcie.

Východiskom mládežníckej politiky je predpoklad, že mladý človek musí mať vytvorené podmienky, aby dozrel na plnohodnotného a samostatného občana. Tieto podmienky na jednej strane umožnia kvalitný fyzický, duševný a sociálny vývoj jednotlivca, na druhej strane vytvoria prostredie pre využitie jeho tvorivého potenciálu pri ďalšom vývoji spoločnosti.“ (Kolíková a i., 2005, 5-20)

Ciele mládežníckej politiky:

„Rada Európy a vládni ministri zodpovední za mládežnícku agendu vyhlásili, že cieľmi mládežníckej politiky sú:

- posilniť občiansku spoločnosť v Európe presadzovaním výchovy k demokratickému občianstvu v kontexte neformálneho vzdelávania
- podnecovať participáciu mladých ľudí na občianskej spoločnosti
- (podnecovať) nové formy mládežníckej participácie a organizácie
- (stimulovať) kreativitu a kritické myslenie mladých ľudí (Rezolúcia (98)6 Výboru ministrov)
- vytvárať podmienky pre aktívnu participáciu mladých ľudí na rozhodnutiach, ktoré sa ich priamo týkajú a podnecovať ich, aby sa angažovali v živote ich spoločenstva
- (že) aktívna participácia mladých ľudí na rozhodnutiach a akciách na miestnej a regionálnej úrovni má veľký význam, pokiaľ chceme vybudovať demokratické, prístupné a prosperujúce spoločnosti.“ (**Európsky rámec mládežníckej politiky, 2004**)

Dôležité dokumenty v oblasti mládežníckej politiky:

- „Všeobecná deklarácia ľudských práv a Dohovor o právach dieťaťa
- Biela kniha Európskej komisie „Nový impulz pre európsku mládež“
- Európsky rámec mládežníckej politiky
- Európska charta o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov
- Európska charta informácií pre mládež
- Koncepcia štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži do roku 2007.“ (**Kolíková a i., 2005, 5-20**)

1.3 Charakteristika pojmov vidiek a komunita

„Vidiek – priestor mimo mestského osídlenia, vyznačujúci sa nižšou hustotou obyvateľstva žijúceho predovšetkým v dedinách, prevažne poľnohospodárskou produkciou spojenou so zvýšenou závislosťou na prírode, tradičnejším životným štýlom, vyššou sociálnou kontrolou, menšou sociálnou heterogenitou, zníženou profesijnou ponukou.“ (**Jandourek, J., 2001, s. 288**)

„Pre definovanie vidieka sa najčastejšie vychádza zo štatistického kritéria, keď za vidiecku obec sa považuje obec do určitého počtu obyvateľov. V našich podmienkach vzhľadom na veľkostnú štruktúru obcí je táto hranica 5000 obyvateľov, čo zodpovedá aj právnemu kritériu, lebo štatút mesta majú poväčšine obce nad touto hranicou.“
(Srnková, Ľ., 2002, s. 23)

„Lokálna komunita (miestne spoločenstvo) – takéto spoločenstvo je charakteristické nielen medziľudskými vzťahmi, ale aj pocitom príslušnosti k lokalite a záujmom o jej život a rozvoj. Kvality spoločenstva sú vymedzené jednak sociálno-demografickými charakteristikami, jednak jeho ochotou aktívne vstupovať do kultivácie prostredia a rozvoja územia. Komunita je také spoločenstvo, ktoré si uvedomuje svoju existenciu a určitým spôsobom sa prejavuje aj navonok.

Spoločenstvo obce je však zvyčajne vnútorne sociálne diferencované, napr. podľa veku, pohlavia, náboženského vyznania, profesie, vzdelania, záujmov, majetnosti, politickej príslušnosti občanov.

Zo sociologických výskumov vyplýva, že komunity obcí ešte stále prebiehajú zmenami. Revitalizácia komunity obce pomáha aj k tomu, aby sa z pasívnych nezainteresovaných občanov stali obyvatelia, ktorým veci verejné nie sú ľahostajné, ktoré sú ochotní aj spolupracovať v prospech obce a prevziať časť zodpovednosti za ňu. Revitalizácie obce poskytuje veľa možností uplatnenia aj záujmovým združeniam.“
(Gajdoš P., 2001, s. 268-271)

2 Cieľ práce

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo:

- objasniť pojmy: občianska participácia, sociálna participácia, mládež, mládežnícka politika, práca s mládežou, vidiek, dedina a komunita, na základe ktorých charakterizujeme stav, situáciu a význam participácie vo vidieckom prostredí.
- na základe výskumu s názvom Sociálna a občianska participácia vidieckej mládeže v Nitrianskom samosprávnom kraji, zistiť význam participácie mládeže na rozhodovaní i na živote a rozvoji obcí v konkrétnych obciach tohto kraja.

Tento cieľ sme si rozdelili na čiastkové ciele:

- zmapovať a vymedziť oblasti a sféry, v ktorých sa prejavuje občianska a sociálna participácia mládeže z vidieckych obcí Nitrianskeho samosprávneho kraja;
- charakterizovať jednotlivé formy občianskej participácie mladých ľudí vo vidieckych obciach a porovnať, ktoré mladí ľudia najviac preferujú;
- identifikovať motivačné resp. demotivačné dôvody mládeže pri aktívnom zapájaní sa do rozhodovacích procesov a do komunitného života;
- zistiť do akej miery sú v obciach vytvorené predpoklady pre participáciu mládeže;
- zaznamenať výsledky a zhodnotiť reálny stav;
- pokúsiť sa navrhnúť odporúčania a návrhy na riešenie jednotlivých problémov a možnosti ich využitia v praxi.

3 Metodika práce

Objektom mojej práce boli dve obce Prašice a Rajčany, ktoré sú administratívno-správne zaradené do Nitrianskeho kraja a Topoľčianskeho okresu.

Prvým krokom bola samotná charakteristika obcí, ako priestorové a geografické rozloženie týchto obcí.

Ďalej sme obce charakterizovali zo štatistického pohľadu, kde sme jednotlivé údaje čerpali zo štatistického úradu (Mestská a obecná štatistika). Tieto údaje sme následne medzi sebou porovnávali.

Významným sa pre nás stal výskumný projekt pod názvom Sociálna a občianska participácia vidieckej mládeže (v NSK). Zber dát sa realizoval technikou štandardizovaného rozhovoru podľa dotazníka, ktorý je uvedený v prílohe č. 1. Výsledná verzia dotazníka pozostávala z 27 uzavretých a polouzavretých otázok, ktoré sa vzťahovali na zistenie významu sociálnej a občianskej participácie ako aj zistenie samotnej participácie vidieckej mládeže na rozhodovaní i na živote a rozvoji obcí. Celkový počet respondentov za obidva obce predstavoval 35.

Následný krok nasledoval realizačnou etapou výskumu v týchto dvoch obciach, pri ktorej sme použili techniku štandardizovaného rozhovoru podľa dotazníka.

Najdôležitejšou časťou práce bolo pre nás vyhodnotenie výsledkov z dotazníka a prenesenie získaných výsledkov do grafickej podoby a ich následná interpretácia. Každá otázka mala svoj význam a často sa súvisela alebo nadväzovala na inú otázku. Významnou časťou z dotazníka boli práve názory vidieckej mládeže k rozvoju ich obce, možnosti zmien, vyjadriť svoju nespokojnosť ako aj svoje nápady, pripomienky či zhodnotiť nedostatky, taktiež ich vzťah k ich obci a k jeho činiteľom.

Metódy ktoré boli použité v tejto práci sú metóda analýzy dokumentov, metóda komparácie – porovnávanie dvoch obcí a analytické metódy ako indukcia, dedukcia a grafické analýzy.

Výsledky a informácie, ktoré sme získali sme použili pre stanovenie významu samotnej participácie vidieckej mládeže v týchto obciach a predložili sme návrhy a odporúčania na budúci vývoj.

4 Výsledky práce

4.1 Obec Prašice

Všeobecná charakteristika obce Prašice

Prašice ležia v severozápadnej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny na strednom bočnom toku Chociny. Stred obce má nadmorskú výšku 263 m, chotár 205-797 m. Južnú časť chotára, rozčlenenú úvalmi a výmoľmi, tvoria sprašové hlíny a spraš, severnú časť na dubobučinami a bučinami zalesnenej vrchovine a hornatine Považského Inovca kryštálické horniny. Je tu minerálny prameň.

Štatistický pohľad na obec Prašice

Obec Prašice má ďaleké historické pramene, ktoré siahajú až do roku 1245. Patrí do Nitrianskeho kraja a Topoľčianskeho okresu. Vzdialenosť obce od okresného mesta Topoľčany je 13 km. K obci patria časti: Duchonka, Nový Svet a Okšov Mlyn.

Počet obyvateľov k 31.12. 2008 predstavoval spolu 2098, z toho muži 1046 a ženy 1052. Z demografického hľadiska je tu najväčšie zastúpenie produktívneho veku a to 64 %, z čoho vyplýva aj celkový prírastok obyvateľstva v obci, ktorý je hlavne spôsobený polohou obce.

Z oblasti kultúry a športu je tu zastúpenie najdôležitejších druhov okrem videopožičovne a DVD požičovne. V kultúrnom dome je umiestnená aj obecná knižnica a Prašická izba tradícií s výstavnými exponátmi zo života Prašičanov v minulosti. Z oblasti športového vyžitia sa v obci nachádza futbalové ihrisko spolu s menším tréningovým ihriskom, ktoré využívajú okrem ZŠ a miestneho futbalového klubu aj členovia Kynologického klubu Prašice. V súčasnosti je vo výstavbe multifunkčné ihrisko, ktoré budú môcť využívať všetci občania Prašíc na rôzne športy i vo večerných hodinách.

V obci sa ďalej nachádzajú základná škola s materskou školou, Spojený domov dôchodcov a domov sociálnych služieb. Odborné zdravotnícke služby sú poskytované v zdravotníckom stredisku s detským, zubným, všeobecným lekárom a vlastnou lekárnou. Nechýba tu pošta ale i rozvinutá obchodná sieť. Centrum služieb ako napríklad holičstvo-kaderníctvo, pracovňa, pizzeria a kvetinárstvo. V obci evidujú 114 živnostníkov, ktorí sa najviac venujú maloobchodu, pohostinstvu, prenájmu chat,

remeselným prácam – maliarstvu, klampiárstvu, stolárstvu. Obec vychádza v ústrety aj samostatne hospodáriacim roľníkom. Z pohľadu infraštruktúry je v obci vybudovaný vodovod, rozvodná sieť plynu a čiastočne verejná kanalizácia, ale i kanalizačná sieť pripojená na ČOV, miestny rozhlas, elektrické rozvody, osvetlenie, miestne komunikácie.

Ekonomicky aktívnych obyvateľov je v obci až 51 % z celkového počtu obyvateľov, celkove zamestnaných je cca 37 % z počtu obyvateľov a nezamestnaných 12 % z počtu obyvateľov. Obývanosť domov je takmer 90 %. Najväčšie zastúpenie podľa náboženského vyznania má rímskokatolícke vyznanie.

4.2 Obec Rajčany

Všeobecná charakteristika obce Rajčany

Obec Rajčany leží v strednej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny na dolnom toku pravostranného prítoku Bebravy. Kataster obce sa rozprestiera na ploche 585 ha a stred obce leží v nadmorskej výške 118 m n. m. Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska patrí obec Rajčany do oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská pahorkatina, podcelku Nitrianska pahorkatina a oddielu Bojnianska pahorkatina. Táto oblasť je charakterizovaná rovinatým až mierne zvlňeným pahorkatinným reliéfom s charakteristickými úvalinami a dolinami severozápadne-juhovýchodného priebehu. Nadmorská výška chotára je 171 až 226 m n.m. Odlesnený povrch chotára tvoria mladotret'ohorné usadeniny, pokryté sprašou a nivnými uloženinami. Pôda v obci je využívaná prevažne na poľnohospodárske účely.

Štatistický pohľad na obec Rajčany

Jednoznačne hodnoverné historické pramene o existencii Rajčian sa zachovali až z roku 1244. Rajčany patria do Nitrianskeho kraja a Topoľčianskeho okresu. Obec je situovaná 8 km severovýchodne od okresného mesta Topoľčany.

Počet obyvateľov k 31.12. 2008 predstavoval spolu 547, z toho muži 270 a ženy 277. Z demografického hľadiska je tu najväčšie zastúpenie produktívneho veku, čo predstavuje 64 % a poproduktívneho veku so zastúpením 24 % z celkového počtu obyvateľov.

Oblasť kultúry a športu je zastúpená iba ihriskom a knižnicou. Odborné zdravotnícke služby poskytuje iba blízko susediaca obec Chynorany, kde sa nachádza zdravotné stredisko spolu s vlastnou lekárnou. V tejto obci sa nachádza aj najbližšia základná a materská škola. Čo sa týka technickej vybavenosti je na tom obec Rajčany pomerne zle, nie je tu dobudovaná verejná kanalizácia a kanalizačná sieť pripojená na ČOV, ale za to tu nechýba rozvodná sieť plynu.

Chýba tu pošta a zastúpenie vo vybraných službách má iba predajňa potravinárskeho a nepotravinárskeho tovaru.

Ekonomicky aktívnych obyvateľov v obci Rajčany predstavuje 48 %, celkove zamestnaných predstavuje 34 % a celkove nezamestnaných predstavuje 10 % z celkového počtu obyvateľov. Čo sa týka náboženského vyznania má v tejto obci najväčšie zastúpenie rímskokatolícke vyznanie. Obývanosť domov v obci predstavuje 85 %.

4.3 Obsah dotazníka a vzorka respondentov

Súvisí s výskumom Sociálna a občianska participácia vidieckej mládeže (v NSK), ktorý je uvedený v prílohe č. 1. Tento výskum sa týkal mládeže vo veku 15-30 rokov s trvalým bydliskom vo vidieckych obciach administratívno-správne patriacich do Nitrianskeho samosprávneho kraja. Rozdiely sme sledovali v rámci päťročných vekových skupín 15-19 rokov, 20-24 rokov a 25-30 rokov. Vzhľadom k sídelnej štruktúre NSK respondenti reprezentovali dve agregované veľkostné kategórie vidieckych obcí – s počtom obyvateľov do 2 000 a s počtom 2 000 – 5 000 obyvateľov.

Výsledná verzia dotazníka pozostáva z 27 uzavretých a polouzavretých otázok, ktoré sa vzťahujú na zistenie významu sociálnej a občianskej participácie ako aj zistenie samotnej participácie vidieckej mládeže na rozhodovaní i na živote a rozvoji obcí v NSK v dvoch obciach Prašice a Rajčany.

Úlohou respondentov bolo vyjadriť svoj súhlas alebo nesúhlas a zdôvodniť prečo, prípadne vyjadriť svoj názor.

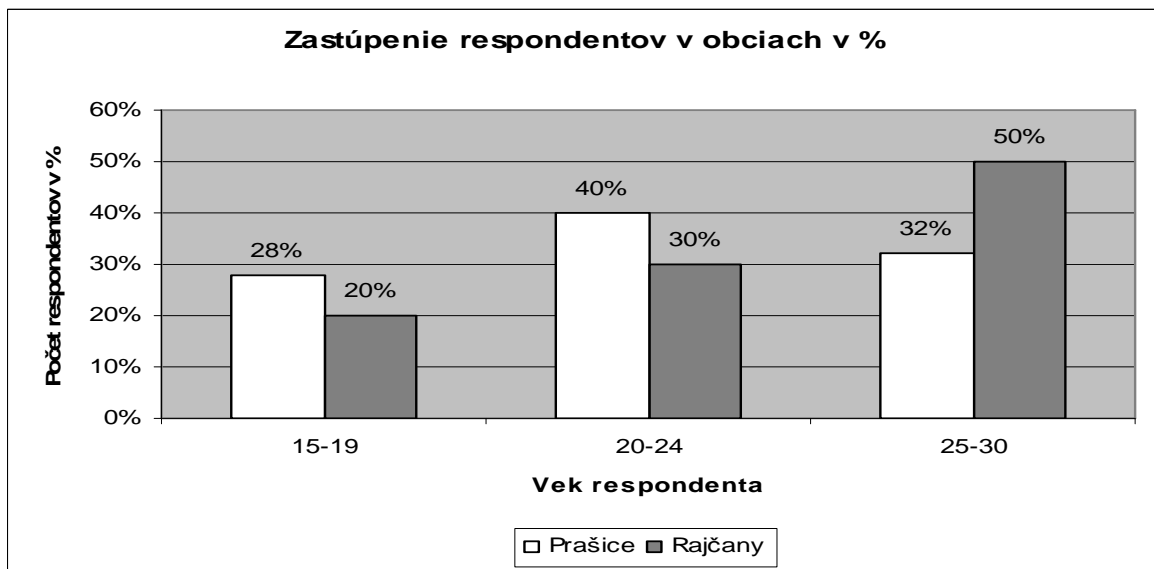
4.4 Analýza odpovedí respondentov

Zastúpenie respondentov v obciach

V obci Prašice na otázky odpovedalo 25 respondentov a v Rajčanoch 10 respondentov. Z toho zastúpenie respondentov v Prašiciach vo veku 15-19 bolo 7, vo veku 20-24 bolo 10 a vo veku 25-30 bolo 8. V obci Rajčany počet respondentov vo veku 15-19 bol 2, vo veku 20-24 bol 3 a vo veku 25-30 bol 5.

Pohlavná štruktúra respondentov v obci Prašice bola 44 % mužov a 56 % žien. V obci Rajčany bola pohlavná štruktúra respondentov zastúpená 60 % mužov a 40 % žien.

Obr. 1

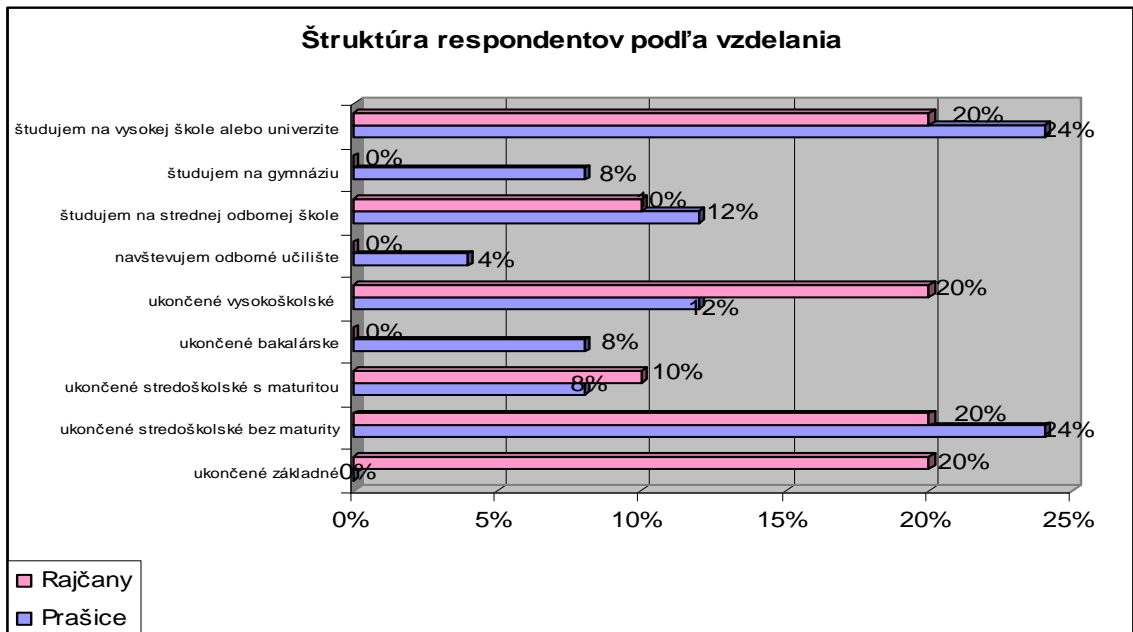
Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Vzhľadom k sídelnej štruktúre NSK respondenti reprezentovali dve agregované veľkostné kategórie vidieckych obcí – s počtom obyvateľov do 2000 a s počtom 2000-5000 obyvateľov. V obciach do 2000 obyvateľov to bolo zastúpením obce Rajčany 29 % oslovených a vo väčších obciach obcou Prašice 71 % oslovených.

V obci Prašice je najväčšie zastúpenie respondentov s 24 %, ktorí študujú na vysokej škole alebo univerzite a s 24 % ktorí majú ukončené stredoškolské vzdelanie bez maturity, 8 % respondentov uviedlo, že má ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou. Štúdium na odbornom učilišti je v zastúpení 4 %.

V obci Rajčany 20 % respondentov uviedlo, že má ukončené vysokoškolské, stredoškolské bez maturity alebo iba základné vzdelanie. Štúdium na strednej odbornej škole je v zastúpení 10 %.

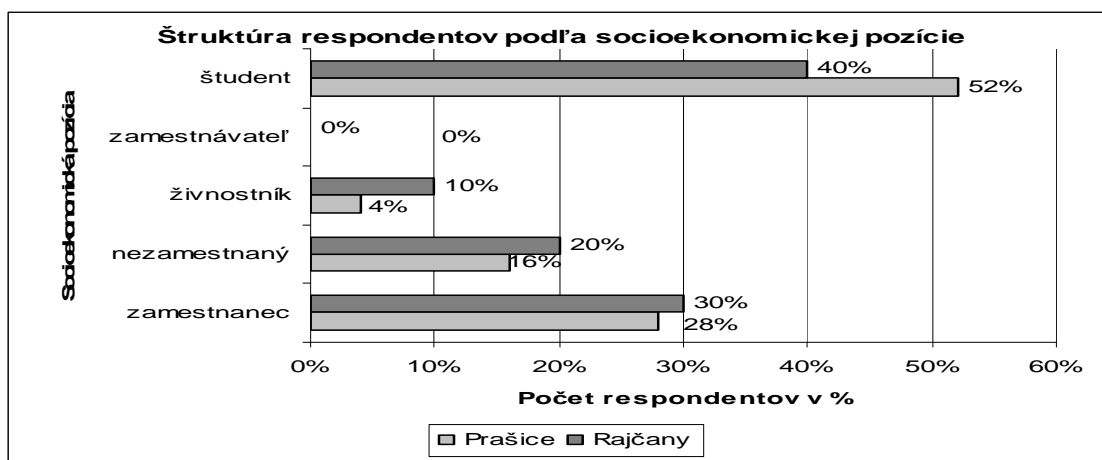
Obr.2

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Na otázky z dotazníka odpovedalo spolu za obec Prašice 25 respondentov, z ktorých 52 % bola reprezentovaná študentmi, 28 % zamestnancami, 4 % živnostníkmi a za obec Rajčany 10 respondentov, z ktorých 40 % bola reprezentovaná študentmi, 30 % zamestnancami, 10 % živnostníkmi a 20 % nezamestnanými.

Obr. 3

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Oblasti, sféry a formy participácie vidieckej mládeže

Celkovo na otázku, ktorá sa týkala členstva v miestnych organizáciách, klubov, spolkov alebo združení, odpovedalo v obci Prašice 80 % a v obci Rajčany 70 % respondentov záporne. Pasivita sa neprejavuje iba členstvom v týchto zoskupeniach, ale aj účasťou na podujatí, ktoré tieto zoskupenia organizujú.

V obci Rajčany spolu iba 30 % respondentov je členom a pôsobí iba v jednom z takýchto zoskupení, a to v športovom klube, miestnej TJ. V obci Prašice spolu 20 % opýtaných uvádzalo členstvo vo viacerých zoskupeniach, ktoré sa považujú za tradičné vidiecke združenia či spolky, ktoré umožňujú stretávanie sa a komunikáciu s ľuďmi z iných vidieckych obcí. So zastúpením 12 % respondentov je členom buď hudobno-tanečnej, divadelnej skupiny, alebo miestnej TJ. Nízka účasť opýtaných bola v takých združeniach, ktoré sú ideologicky, politicky a ekologicky orientované.

Tab. 1 – Členstvo v miestnych organizáciách, klubov, spolkov alebo združení

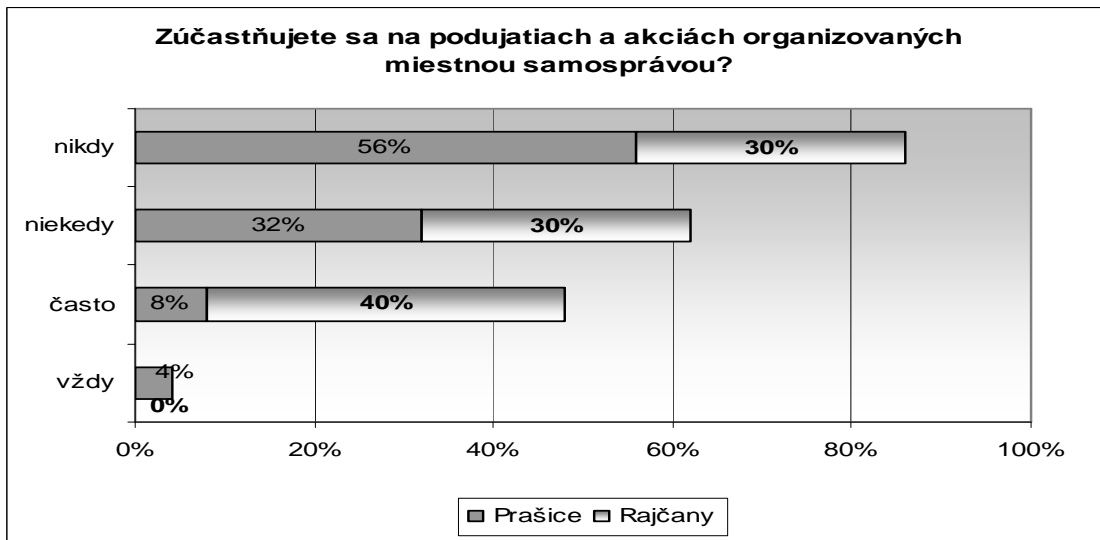
Ak ste členom miestnych organizácií, klubov ,spolkov alebo združení, v akej oblasti?	Prašice	Rajčany
mládežnícke združenie alebo organizácia	4%	0%
náboženský alebo cirkevný spolok, organizácia	8%	0%
politická strana	0%	0%
záhradkári	0%	0%
poľovníci	4%	0%
rybári	8%	0%
včelári	0%	0%
holubári	0%	0%
hasiči	0%	0%
hudobná, spevácka alebo tanečná skupina	12%	0%
divadelná skupina, ochotnícke divadlo	12%	0%
folklórna skupina alebo súbor	4%	0%
športový klub, miestna TJ	12%	30%
charitatívna organizácia resp. dobrovoľníctvo	4%	0%
ochranárske združenie	0%	0%
org. na ochranu ľudských práv, humanitárna, mierová organizácia	4%	0%
iný spolok, organizácia, združenie	0%	0%

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Účasť mladých ľudí na podujatiach a akciách organizovaných miestnou samosprávou má v obci Prašice skôr pasívny charakter až 56 %, naopak v obci Rajčany sa 40 % respondentov zúčastňuje týchto podujatí často. Vždy sa týchto podujatí zúčastňovalo iba 4 % respondentov a to v obci Prašice.

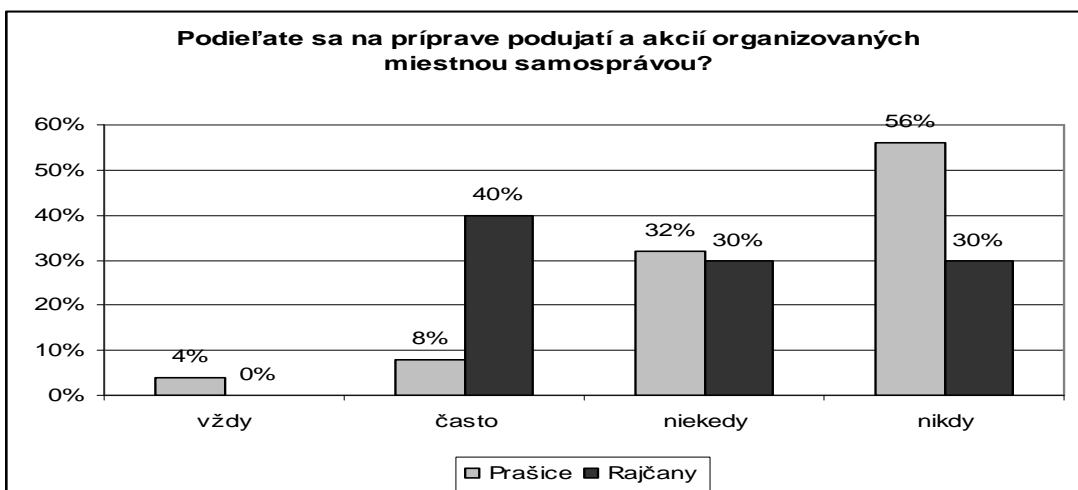
Na príprave spolupracovalo vždy iba 4 % opýtaných a to iba v obci Prašice. Vysoké zastúpenie mladých ľudí bolo práve v tejto obci, ktorí sa na uvedených aktivitách nikdy nepodieľali a to 56 % respondentov. Naopak v obci Rajčany sa podieľalo aspoň 40 % respondentov často a 30 % niekedy alebo nikdy.

Obr. 4

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Obr. 5

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

V obci Prašice sa vidiecka mládež zapája iba malým percentom so všetkých respondentov v rôznych sférach susedskej výpomoci. 12 % respondentov uviedlo

výpomoc pri stavebných prácach a pri pomoci s deťmi, 8 % pri sezónnych poľnohospodárskych prácach. Pri prácach na domácom hospodárstve a pri pomoci so staršími členmi domácnosti uviedlo výpomoc 4 % opýtaných a 76 % opýtaných výpomoc pre tieto činnosti odmieta. Najväčšia pasivita je výpomoc pri príprave osláv.

Čo sa týka obce Rajčany 60 % respondentov participoval pri stavebných prácach a 20 % pri prácach na domácom hospodárstve. Najväčšia pasivita 70 % je výpomoc pri príprave osláv a pri pomoci so staršími členmi domácnosti a 60 % pri sezónnych poľnohospodárskych prácach a pri pomoci s deťmi.

Pasívna situácia sa prejavuje aj v súvislosti so skúsenosťami mládeže s členstvom v obecných komisiách, občianskych združeniach a občianskych aktivitách, ktoré uviedlo len 4-8 % respondentov v obci Prašice. 12-84 % mladých ľudí uviedlo, že členom nebol a ani nie je. V obci Rajčany má skúsenosť iba 10 % respondentov s občianskymi iniciatívami. 20-70 % vidieckej mládeže uviedlo, že členom nie je ani nebol.

Na riešenie problémov v obci Prašice sa aktívne podieľalo len 12 % respondentov ktorí uviedli, že sa zišli v združení, rozobrali problémy a našli spoločné riešenie. V obci Rajčany 30 % respondentov uviedlo, že riešilo otázky a problémy týkajúce sa výstavby bytov alebo čistenia obce.

Podmienky a predpoklady pre participáciu vo vidieckych obciach

Vo vidieckej komunite anonymita jej členov malá a táto skutočnosť sa preukázala napr. pri otázkach zisťujúcich, či mladí respondenti poznajú svojich zástupcov v lokálnej samospráve. Osobnosť starostu je obvykle výraznou autoritou a v prostredí skúmanej vidieckej obci Prašice ho poznalo 100 % oslovených a v obci Rajčany 70 %. Všetkých poslancov obecného zastupiteľstva poznalo v Prašiciach 12 % a niekoľkých 32 % respondentov. Naopak, 24 % opýtaných uviedlo, že pozná iba jedného miestneho poslanca a 32 % nepoznalo žiadneho. V obci Rajčany poznalo 30 % respondentov všetkých členov obecného zastupiteľstva a taktiež 30 % opýtaných poznalo iba niekoľkých. 10 % respondentov poznalo iba jedného člena a 30 % nepozná ani jedného člena obecného zastupiteľstva.

Tab. 2 – Záujem mladých ľudí o aktivity

Zaujímate sa o:		Prašice		Rajčany	
		n	%	n	%
činnosť starostu	áno	11	44%	2	20%
	čiastočne	8	32%	5	50%
	nie	6	24%	3	30%
	Spolu	25	100%	10	100%
činnosť obecného zastupiteľstva	áno	6	24%	1	10%
	čiastočne	8	32%	3	30%
	nie	11	44%	6	60%
	Spolu	25	100%	10	100%
obecný rozpočet	áno	5	20%	1	10%
	čiastočne	8	32%	3	30%
	nie	12	48%	6	60%
	Spolu	25	100%	10	100%
plán aktivít vašej obce	áno	8	32%	4	40%
	čiastočne	10	40%	2	20%
	nie	7	28%	4	40%
	Spolu	25	100%	10	100%

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Záujem mladých ľudí v obci Prašice sa sústreďoval predovšetkým na činnosť starostu, o ktorú sa zaujímalo 44 %, čiastočne 32 % respondentov. O obecný rozpočet a činnosť obecného zastupiteľstva sa takmer polovica respondentov skôr nezaujíma ako zaujíma. O aktivitách obce sa zaujíma iba 32 % , čiastočne 40 % opýtaných.

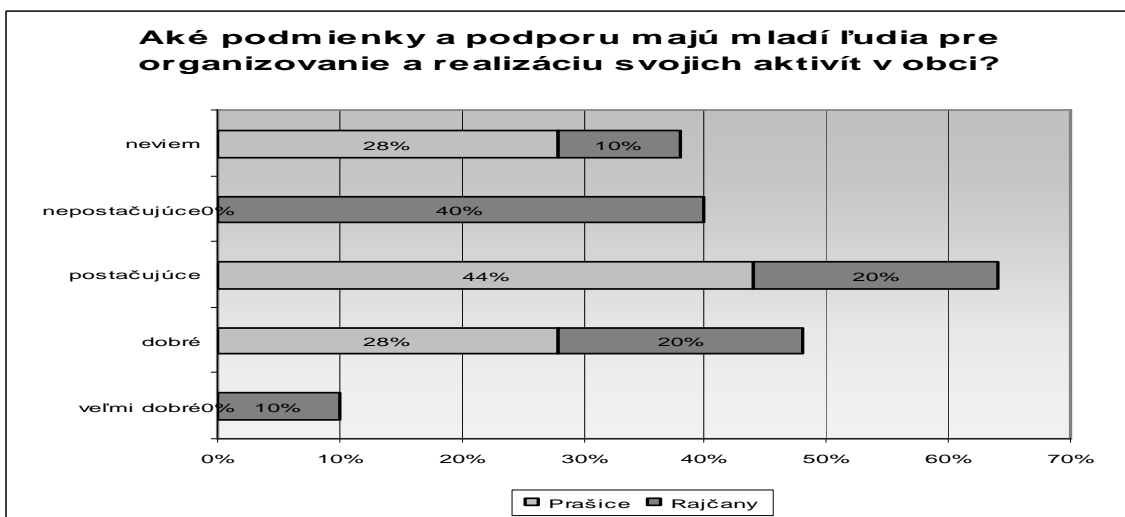
O činnosť starostu sa v obci Rajčany zaujímalo čiastočne 50 % opýtaných a o aktivity v obci sa 40 % zaujíma ale aj nezaujíma. Najnižší záujem prejavili respondenti o obecný rozpočet a činnosť obecného zastupiteľstva 60 %.

V obci Prašice (Obr.6), 44 % opýtaných vnímalo podmienky pre organizovanie a realizáciu mládežníckych aktivít v obciach ako postačujúce, až dobré a to 28 %, naopak v obci Rajčany 40 % respondentov tvrdí že podmienky sú nepostačujúce. Tí,

ktorí to posúdiť nevedia je 28 % v obci Prašice. Iba 10 % opýtaných v obci Rajčany uviedlo, že podmienky sú veľmi dobré.

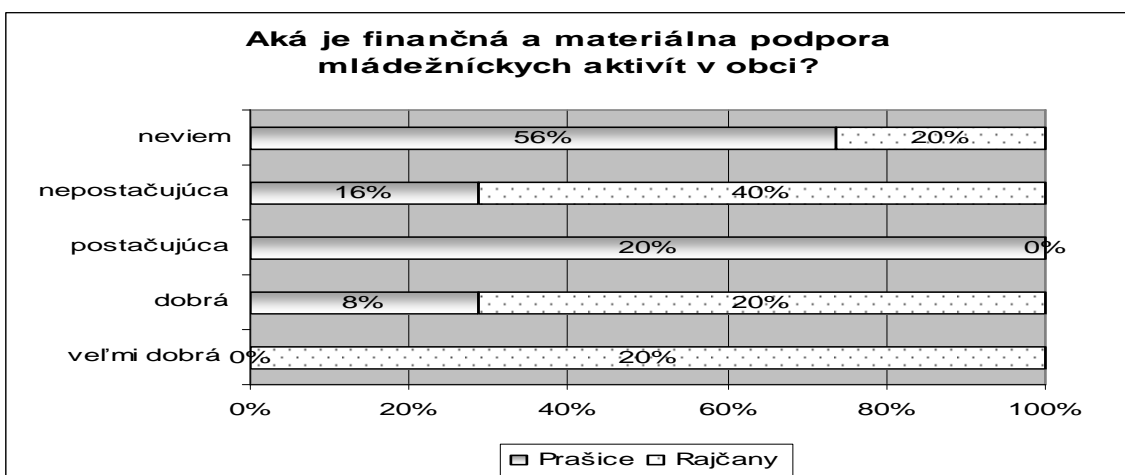
Na základe toho je významné a potrebné ďalej zanalyzovať, aké faktory môžu za tento ich negatívny postoj (Obr.7). Napriek nízkemu záujmu o obecný rozpočet v obci Rajčany (60 %), najväčší podiel respondentov (40 %) označil finančné a materiálne zázemie pre aktivity mládeže ako nepostačujúce práve v tejto obci. Vysoký podiel respondentov až 44 % v obci Prašice tvrdí, že v obci sú podmienky postačujúce. Bol tu však podiel 28 % aj tých, ktorí sa k nemu nevedeli vyjadriť, ale aj tí, ktorí tvrdili, že podmienky sú dobré.

Obr.6

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Obr. 7

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Mladí respondenti v obci Prašice hodnotili spoluprácu a komunikáciu s reprezentantmi lokálnej samosprávy spolu prevažne ako postačujúcu 60 % až dobrú 36 %, či veľmi dobrú 16 % a 20 % hodnotilo spoluprácu ako nepostačujúcu. Až 68 % sa k tomu nevedelo vyjadriť. V obci Rajčany hodnotí 60 % opýtaných spoluprácu medzi reprezentantmi samosprávy ako veľmi dobrú, 30 % dobrú, ale 60 % postačujúcu a 10 % uviedlo spoluprácu a komunikáciu za nepostačujúcu.

Tab. 3 – Komunikácia medzi mládežou a reprezentantmi lokálnej samosprávy

Ako by ste ohodnotili komunikáciu medzi Vami a:				
Prašice	obecným úradom	zástupcami miestnych spolkov, organizácií či združení	susedmi	ľuďmi v obci všeobecne
veľmi dobrá	4%	12%	60%	24%
dobrá	24%	12%	32%	64%
postačujúca	32%	28%	8%	12%
nepostačujúca	12%	8%	0%	0%
neviem	28%	40%	0%	0%
Rajčany				
veľmi dobrá	40%	20%	30%	40%
dobrá	20%	10%	70%	30%
postačujúca	30%	30%	0%	30%
nepostačujúca	0%	10%	0%	0%
neviem	10%	30%	0%	0%

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Všeobecný prehľad a civilizačné zručnosti miestnych poslancov i starostu hodnotili v obci Prašice za celkom dobré až veľmi dobré, naopak u starších ľuďoch to bolo postačujúce až nepostačujúce. V obci Rajčany bol prípad ten istý.

Motivačné a demotivačné faktory

Na otázku „Čo Vás najviac motivovalo či motivuje k tomu, aby ste sa zapojili do riešenia vecí verejných v obci?“ 40 % mladých ľudí v obci Prašice odpovedalo, že je to snaha pomôcť ľuďom a verejnosti, ako aj to, že nechcú byť ľahostajnými. 8 % respondentov uviedlo za motiváciu estetické a ekologické pohnútky. 12 % opýtaných, že je to potreba osobného príkladu a 20 % to vníma ako svoju občiansku povinnosť. Až 52 % respondentov nevedelo uviesť čo ich najviac motivuje.

V obci Rajčany sa 40 % opýtaných vyjadrilo, že sú to ekologické pohnútky, ktoré ich najviac motivujú, aby sa zapojili do riešenia vecí verejných v obci. 20 % uviedlo osobný prospech, estetické pohnútky ale aj snaha pomôcť ľuďom a verejnosti.

Tab. 4 – Prostriedky motivácie k tomu, aby sa mládež zapojila do riešenia vecí verejných v obci

Čo Vás najviac motivovalo či motivuje k tomu, aby ste sa zapojili do riešenia vecí verejných v obci?	Prašice	Rajčany
estetické pohnútky	8%	20%
ekologické pohnútky	8%	40%
potreba osobného príkladu	12%	0%
snaha pomôcť ľuďom a verejnosti	40%	20%
snaha zlepšiť podmienky detí a rodín	12%	30%
reagoval(a) som tým na výzvu	24%	0%
osobný prospech	8%	20%
vnímam to ako svoju občiansku povinnosť	20%	0%
nechcem byť ľahostajný(á)	40%	30%
neviem	52%	30%
iné	0%	10%

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

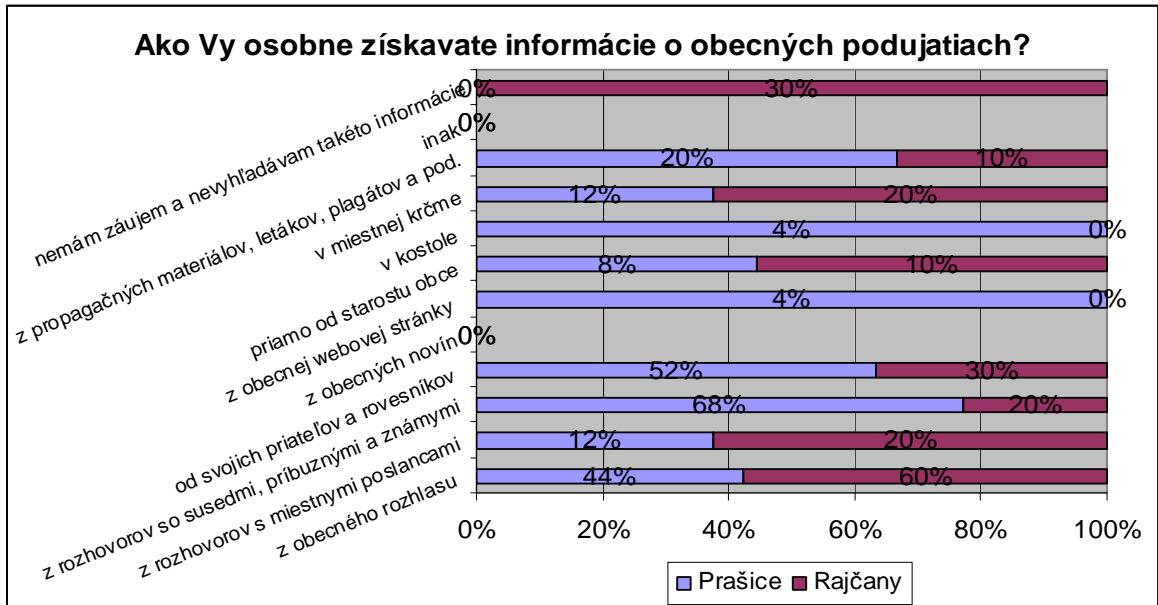
Nedostatočná informovanosť, ktorú uviedlo v obci Prašice 20 % a v obci Rajčany 10 % respondentov je druhým najčastejším dôvodom, pre ktorý mladí ľudia nespolupracujú s miestnou samosprávou pri riešení vecí verejných.

Čo sa týka získavania informácií (Obr. 8), v obci Prašice významný podiel respondentov (68 %) uviedlo zdroj informácií z rozhovorov so susedmi, príbuznými a známymi, 52 % od svojich priateľov a rovesníkov. V obci Rajčany prevláda ako hlavný zdroj informácií obecný rozhlas, ktorý uviedol 60 % respondentov, v obci Prašice 44 %. Aj v Rajčanoch sú významným zdrojom informácií práve priatelia a rovesníci, 20 % respondentov uvádza zdroj informácií aj z rozhovorov s miestnymi poslancami, pasivita získavania informácií sa v tejto obci prejavuje 30 %. Slabé zastúpenie má získavanie informácií z propagačných materiálov, letákov či plagátov.

Najzávažnejším dôvodom (Obr.9), ktorý prekáža neúčasti a spolupráci mladých vidiečanov je nedostatok ich času až 76 % respondentov v obci Prašice a 50 % v obci Rajčany, súvisí to nielen s ich vysokou mobilitou, ale aj s ich každodennými činnosťami mimo ich obce, ako sú buď dochádzka do školy alebo ich výkon práce mimo bydliska.

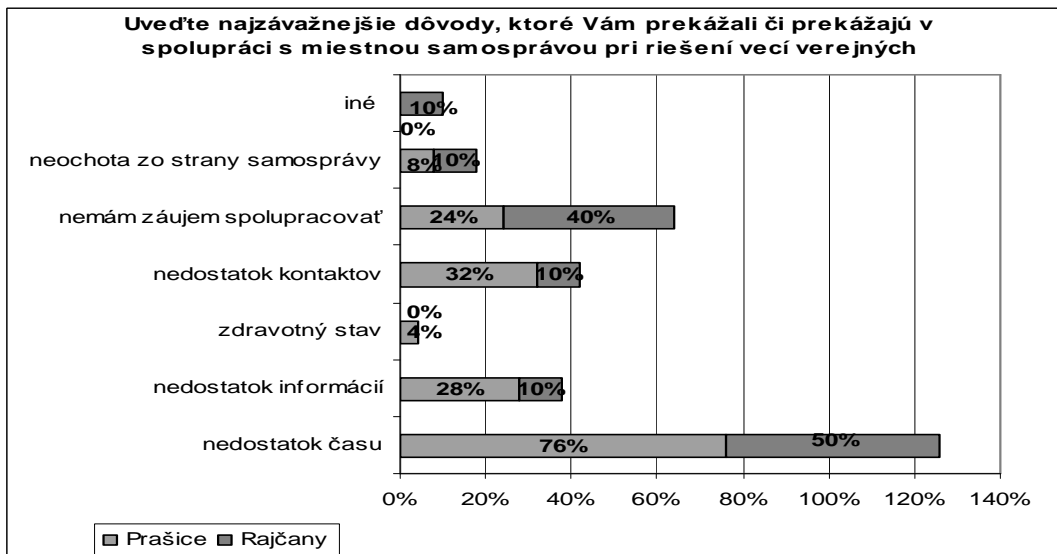
40 % opýtaných v obci Rajčany nemá záujem spolupracovať, v obci Prašice je to 24 % respondentov. V obci Prašice ďalej uviedli nedostatok kontaktov a informácií.

Obr. 8

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Obr. 9

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Vidiecka mládež považuje za najvhodnejší spôsob pre zapojenie do obecného diania a riešenia vecí verejných najmä zlepšenie spolupráce s mladými ľuďmi z iných obcí a to 64 % respondentov v obci Prašice, 40 % spoluúčasť na príprave obecných projektov, 32 % všeobecne zlepšovanie medziľudských vzťahov a to 32 %. V obci

Rajčany uviedlo 50 % respondentov za najvhodnejší spôsob členstvo v miestnych spolkoch, organizáciách či združeniach, 40 % spoluúčasťou na príprave a tvorbe projektov obce.

Tab. 5 – Najvhodnejší spôsob zapájania sa mladých ľudí do obecného diania a riešenia vecí verejných

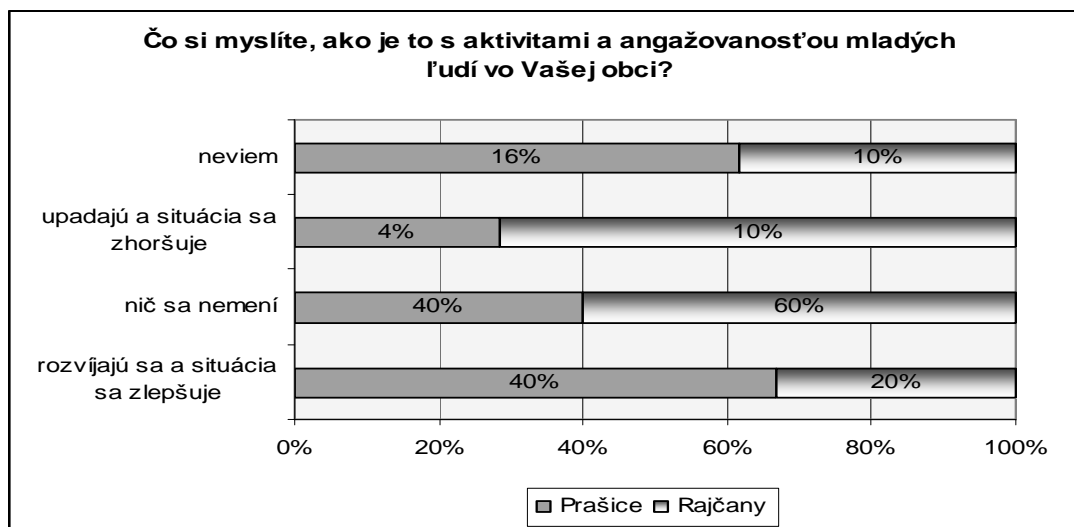
Ktorý spôsob považujete za najvhodnejší pre zapojenie sa mladých ľudí do obecného diania a riešenia vecí verejných v obci?	Prašice	Rajčany
organizovanie alebo spolupráca pri organizovaní obecných podujatí	28%	30%
záujem o obsah rokovaní obecného zastupiteľstva alebo účasť na jeho zasadnutiach	4%	20%
záujem ovplyvniť tvorbu obecného rozpočtu a využívanie obecných financií	8%	20%
spoluúčasť na príprave a tvorbe projektov obce	40%	40%
členstvo v miestnych spolkoch, organizáciách či združeniach	12%	50%
členstvo v obč. združeniach, obecných komisiách a zapojenie sa do občianskych iniciatív	20%	20%
pomoc susedom a príbuzným	28%	0%
zlepšovanie medziľudských vzťahov a záujem o problémy ostatných ľudí v obci	32%	10%
zveľaďovanie verejného priestranstva	20%	0%
spolupráca s mladými ľuďmi z iných obcí	64%	20%
iné	4%	0%

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Na otázku: „*Ako by sa dala zlepšiť angažovanosť mladých ľudí pri riešení obecných problémov a ich zapojenie do obecného diania?*“, odpovedalo áno v obci Prašice 40 % respondentov väčšou snahou riešiť problémy mladých ľudí a mladých rodín, 28 % skvalitnením medziľudských vzťahov a komunikácie, 24 % zlepšením materiálnych a finančných podmienok. Odpoveďou čiastočne 68 % zlepšením informovanosti a organizácie, 52 % skvalitnením medziľudských vzťahov a komunikácie, taktiež zlepšením materiálnych a finančných podmienok.

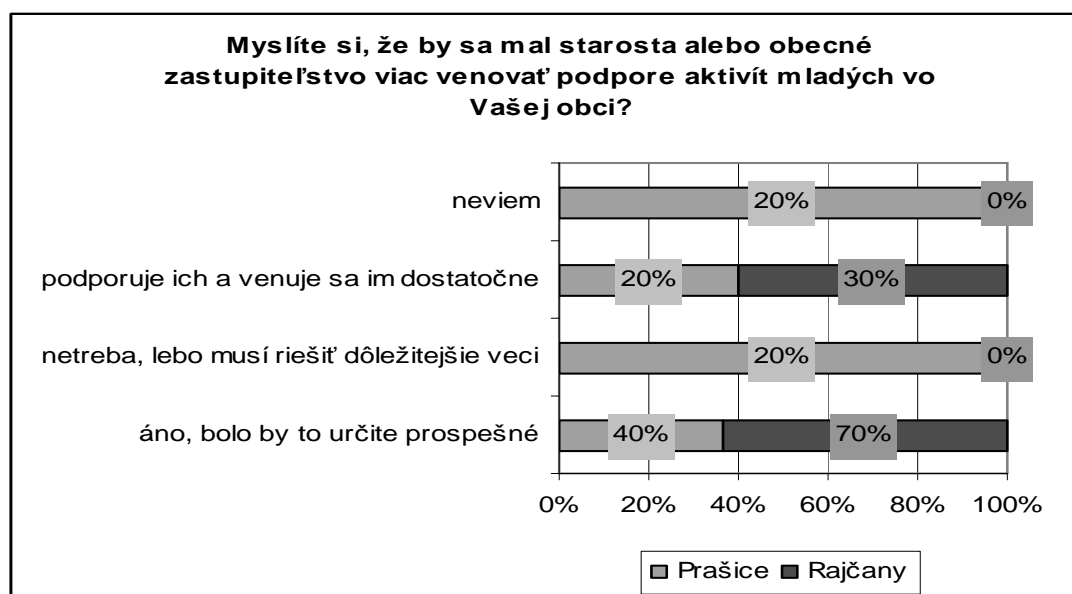
Odpoveďou áno uviedlo v obci Rajčany 70 % mladých ľudí zlepšením organizácie a 30 % čiastočne. Skvalitnením medziľudských vzťahov a komunikácie 60 %, čiastočne 30 % a 50 % zlepšením materiálnych a finančných podmienok, čiastočne 30 %.

Na otázku: „*Čo si myslíte, ako je to s aktivitami a angažovanosťou mladých ľudí vo Vašej obci?*“, odpovedalo 40 % respondentov v obci Prašice buď to, že sa nič nemení alebo že sa rozvíjajú a situácia sa zlepšuje. V obci Rajčany si až 60 % mladých vidiečanov myslí, že sa nič nemení a iba 20 % si myslí, že sa rozvíjajú a situácia sa zlepšuje.

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

V otázke: „Myslíte si, že by sa mal starosta alebo obecné zastupiteľstvo viac venovať podpore aktivít mladých vo Vašej obci?“, odpovedalo 40 % respondentov v obci Prašice a 70 % v obci Rajčany, že by to bolo určite prospešné. 20 % v obci Prašice a 30 % v obci Rajčany si myslí, že ich podporuje a venuje sa im dostatočne.

Zdroj: dotazníkový výskum vidieckej mládeže 2009

Záver

Základom efektívnej participácie je zapájanie verejnosti do vecí verejných čo najskôr. To znamená, od čo možno najskoršej fázy rozhodovania. Len tak dokážu občania výsledok rozhodovacej činnosti aj skutočne ovplyvniť. Občania nesmú mať pocit, že ich účasť je len formálna, dokonca pocit straty času. Participácia znamená podieľať sa na niečom, byť účastnený, zúčastňovať sa niečoho a samotnú účasť občanov na procesoch riadenia a rozvoja sídla, treba chápať ako jedno zo základných práv v sídelnom rozvoji. Dokumenty, ku ktorým má participujúce obyvateľstvo zaujať príslušné stanovisko, by mali byť pripravené vo všeobecne zrozumiteľnej podobe a nemali by byť písané prehnane odborným jazykom.

V bakalárskej práci sme sa zamerali na zistenie miery a významu občianskej a sociálnej participácie vidieckej mládeže v dvoch obciach – Prašice a Rajčany. Tento náš cieľ sme zisťovali pomocou organizovaného výskumu a pomocou dotazníka sme nadobudli aj potrebné zistenia. Z týchto získaných výsledkov sme následne sformulovali aj odporúčania resp. určité návrhy riešení, ktoré by sa dali použiť v praxi pri daných problémoch a nedostatkoch týchto obcí.

Výsledkom porovnávanie spôsobov zapájania sa vidieckej mládeže je fakt, že niektoré spôsoby sa využívajú viac iné menej. Je to spôsobené aj faktom, či sa jedná skôr o mestskú alebo vidiecku obec.

Náš výskum poukázal na to, že v obidvoch obciach sa prejavuje vysoká pasivita členstva vidieckej mládeže v miestnych organizáciách, kluboch, spolkoch či v združeníach. Ak sú členmi tak iba v takých združeníach, ktoré sa považujú za tradičné vidiecke združenia či spolky. Nízka účasť členstva je zastúpená v združeníach s charakterom politickým, ekologickým a náboženským.

Rozdielne zistenia sú najmä účasťou mladých ľudí na podujatiach a akciách organizovaných miestnou samosprávou. Kým v obci Prašice je účasť „nulová“, v obci Rajčany sa týchto podujatí zúčastňujú veľmi často a dokonca sa podieľajú aj na ich príprave.

Pasivita sa prejavuje aj v súvislosti so skúsenosťami mládeže s členstvom v obecných komisiách, občianskych združeniach či v občianskych aktivitách. Na riešení problémov týkajúcich sa obce sa aktívne podieľa tiež iba malé percento vidieckej mládeže. Z toho vyplýva, že záujem občanov o problémy vzniká hlavne vtedy, ak sa ich

to bytostne či emocionálne dotýka. Preto aj miera angažovanosti závisí od toho, aké blízke sú im problémy.

Nezáujem mladých ľudí sa týkal tiež informácií o obecnom rozpočte, naopak u obidvoch obciach sa prejavoval záujem o činnosť starostu.

Na podmienky pre organizovanie a realizáciu mládežníckych aktivít v obciach majú obce Prašice a Rajčany rozdielne názory. Kým v obci Prašice tvrdia, že sú podmienky postačujúce, v obci Rajčany tvrdia, že sú podmienky nepostačujúce, najmä slabou finančnou a materiálnou podporou a to aj napriek tomu, že nezáujem o obecný rozpočet bol v tejto obci veľký.

Čo sa týka komunikácie a spolupráce s reprezentantmi lokálnej samosprávy hodnotili tieto obce ako postačujúcu až dobrú. Komunikáciu so susedmi a ľuďmi v obci všeobecne hodnotili ako dobrú až veľmi dobrú.

Za veľký problém považujú mladí vidiečania v obidvoch obciach nedostatočný všeobecný prehľad a civilizačné zručnosti u starších ľuďoch.

Za motivačné faktory, ktoré ich ovplyvňujú pri aktívnom zapájaní sa do rozhodovacích procesov označili mladí ľudia snahu pomôcť ľuďom a verejnosti, ako aj to, že nechcú byť ľahostajnými, ako aj ich osobný prospech.

Za zdroj informovanosti považuje vidiecka mládež v obidvoch obciach práve rozhovor so susedmi, príbuznými, známymi, priateľmi či s rovesníkmi. Dôležitým zdrojom informácií označila vidiecka mládež aj obecný rozhlas. Slabé zastúpenie má získavanie informácií z propagačných materiálov, letákov či plagátov.

Za demotivujúce dôvody, ktoré prekážajú v spolupráci s miestnou samosprávou pri riešení vecí verejných udávajú mladí vidiečania najmä nedostatok času, ktorý súvisí s ich každodennými aktivitami mimo ich obce. Ako ďalší dôvod uviedli nedostatočné kontakty a informácie ako aj ich celkový nezáujem o spoluprácu.

Za najvhodnejší spôsob pre zapojenie sa mladých ľudí do obecného diania a riešenia vecí verejných v obci, považuje vidiecka mládež najmä spoluúčasť na príprave a tvorbe projektov obce, spolupráca s mladými ľuďmi z iných obcí a členstvo v miestnych spolkoch, organizáciách či združeniach. Na otázku týkajúcu sa zlepšenia angažovanosti mladých ľudí pri riešení problémov odpovedala vidiecka mládež: „väčšou snahou riešiť problémy mladých ľudí a mladých rodín, skvalitnením

medziľudských vzťahov a komunikácie, zlepšením materiálnych a finančných podmienok, zlepšením informovanosti a organizácie.“

Z dlhodobého hľadiska môžeme všeobecne povedať, že záujem občanov na verejnom živote klesá. Je veľmi dôležité pre každú obec znovu obnoviť ich záujem. Pokiaľ sa nám to podarí, zapojiť občanov do vecí verejných, môže nám to priniesť mnoho pozitívnych dôsledkov ako napríklad, začnú sa prijímať lepšie rozhodnutia, pretože čím viac ľudí, tým viac nových nápadov, skvalitnia sa poskytované služby, zvýšia sa podmienky pre dobrovoľné aktivity.

Návrhy na využitie výsledkov

Pre obec Prašice

- vytvoriť a rozširovať možnosti prístupu vidieckej mládeže k informáciám a informačným službám,
- zlepšiť komunikáciu tým, že sa nájde lepší spôsob ako komunikovať s občanmi, ako napríklad organizované stretnutia v záujmových skupinách alebo v združeniach obce, ale aj vykonávať priebežne prieskum ich názorov, pripomienok a ich požiadavky, záujmy a potreby reálne uskutočniť,
- zvýšiť spoluprácu s mladými ľuďmi z iných obcí,
- umožniť realizáciu podnikateľských zámerov na zvýšenie atraktivity obce,

Pre obec Rajčany

- vypracovať vhodné projekty na získanie prostriedkov na dobudovanie, resp. rekonštrukciu infraštruktúry,
- o spôsobe a dôvodoch investovania peňažných prostriedkov pravidelne informovať obyvateľov obce,
- združovať starších ľudí, prípadne im vytvoriť spolok na realizáciu záujmov, ktoré sa týkajú samotnej obce, alebo spolky ktoré zvýšia ich zručnosti, schopnosti a tým by prispeli aj k samotnej realizácii samotných záujmov obce,
- podporovať a umožniť realizáciu podnikateľských zámerov mladých na vidieku, a to v odvetviach ako poľnohospodárskych tak i nepoľnohospodárskych,
- nájsť spôsob ako by sa dala zabezpečiť účasť vidieckej mládeže v rôznych vzdelávacích projektoch a programoch zameraných na podporu participácie mládeže a tým vlastne prispieť k ich výchove k občianskej participácii .

Zvýšenie úrovne internetových stránok obcí by určite oslovilo viacerých občanov. Vydávaním letákov, brožúr a rozmiestňovaním informačných plagátov v obciach by mohol byť informovaný široký okruh občanov o programoch a plánoch, ktoré sa chystajú. Užšia spolupráca medzi zástupcami v lokálnej samospráve a občanmi aj mimo predvolebného obdobia. Odporučili by sme možnosť priameho kontaktu na poslancov v podobe ich vlastných e-mailových adries, aby mohli občania s nimi komunikovať a obracať sa na nich s ich problémami a pripomienkami.

Zoznam použitej literatúry

1. BERNÁTHOVÁ, M. – VAŇOVÁ, A., 2000. : Marketing pre samosprávy I : Marketing území. Banská Bystrica : IROMAR, 2000. 125 s. ISBN 80-8055-3378
2. GAJDOŠ, P., 2001. Sociálna participácia a sídelný rozvoj. In Životné prostredie, roč. 35, 2001, č. 5, s. 268-271.
3. GEIST, B., 1992. : Sociologický slovník. Praha : Victoria Publishing, 1992. 648 s. ISBN 80-85605-28-7
4. JANDOUREK, J., 2007. : Sociologický slovník. Praha : Portál, 2007. 288 s. ISBN 978-80-7367-269-0
5. KOLÍKOVÁ, M. a i. 2005. : Mládežnícka participácia na Slovensku – súvislosti, príklady, nástroje. Bratislava : Rada mládeže Slovenska, 2005. 113 s. ISBN 80-969045-4-X
6. KORYAKOV, I. – SISK, T. 2003. : Democracy At The Local Level : A Guide For The South Caucasus. Stockholm : International IDEA, 2003.
7. MACHÁČEK, L. 2002. : Kapitoly zo sociológie mládeže. Trnava : FF UCM v Trnave, 2002. 236 s. ISBN 80-89034-18-7
8. MIHÁLIKOVÁ, J. a i. 2005. : Čítanka pre samosprávy : Mládežnícka politika na miestnej úrovni. b.m. Iuventa, 2005. ISBN 80-8072-043-6
9. PIROŠÍK, V. 2005. : Participácia v samospráve (nástroj protikorupčnej politiky). Bratislava : TIS, 2005. ISBN 80-89041-87-6
10. WINKLER, J. - PETRUSEK, M. 1997. : Veľký sociologický slovník. Praha : Karolinum Praha, 1997. 598 s. Academia. ISBN 80-7184-164-1.

11. Zákon č. 282/2008 Zb. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Zb. o vysokých školách
12. Európska charta o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov
13. Európsky rámec mládežníckej politiky,. 2004 [online] Štrasburg : aktualizované 2004. [cit.2010-01-15]. Dostupné na: <http://www.iuventa.sk/index.php?www=sp_detail&id=133>
14. <http://www.statistics.sk>
15. <http://www.prasice.sk>
16. <http://www.rajcany.sk>

Prílohy

Centrum celoživotného vzdelávania a Katedra spoločenských vied
Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Výskumný projekt

***Sociálna a občianska participácia vidieckej mládeže
v Nitrianskom samosprávnom kraji***

Milý respondent,

patriš k mladým ľuďom, ktorí sú oslovení v rámci regionálneho výskumu o podieľaní sa mládeže na živote a riešení problémov vo svojej obci. Výskum organizuje a realizuje Centrum celoživotného vzdelávania a Katedra spoločenských vied, ktoré sú súčasťou Fakulty ekonomiky a manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Tento dotazník vyplňuje spolu 500 mladých ľudí od 15 do 30 rokov z rôznych vidieckych obcí Nitrianskeho samosprávneho kraja. Prosíme Ťa o pravdivé odpovede na všetky otázky. Vyber si a zakrúžkuj číslo pri tej možnosti, ktorá najviac zodpovedá skutočnosti.

Ďakujeme Ti za čas strávený vyplnením tohto dotazníka.

Tento projekt výskumu je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva školstva Slovenskej republiky (Odbor detí a mládeže) a IUVENTY - Slovenského inštitútu mládeže.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

iu·venta

Slovenský inštitút mládeže

Slovak Youth Institute

www.iuventa.sk

1. Viete, kto je starosta Vašej obce?

1 áno	2 nie
-------	-------

2. Poznáte členov Vášho obecného zastupiteľstva?

1 poznám všetkých	2 poznám niekoľkých	3 poznám len jedného	4 nepoznám ani jedného
-------------------	---------------------	----------------------	------------------------

3. Zaujímate sa o:

		áno	čiastočne	nie
a.	činnosť starostu	1	2	3
b.	činnosť obecného zastupiteľstva	1	2	3
c.	obecný rozpočet	1	2	3
d.	plán aktivít Vaše obce (napr. čo sa bude stavať, rekonštruovať, aké budú podujatia a pod.)	1	2	3

4. Zúčastňujete sa na podujatiach a akciách organizovaných miestnou samosprávou?

1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
--------	---------	-----------	---------

5. Podieľate sa na príprave podujatí a akcií organizovaných miestnou samosprávou?

1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
--------	---------	-----------	---------

6. Ste členom miestnych organizácií, klubov, spolkov alebo združení?

1 áno	2 nie
-------	-------

7. Ak áno, v akej oblasti? (pri každej možnosti zakrúžkujte 1 alebo 2)

a.	mládežnícke združenie alebo organizácia	1 áno	2 nie
b.	náboženský alebo cirkevný spolok, organizácia	1 áno	2 nie
c.	politická strana (ak áno, dopíšte ktorá.....)	1 áno	2 nie
d.	záhradkári	1 áno	2 nie
e.	poľovníci	1 áno	2 nie
f.	rybári	1 áno	2 nie
g.	včelári	1 áno	2 nie
h.	holubári	1 áno	2 nie
i.	hasiči	1 áno	2 nie
j.	hudobná, spevácka alebo tanečná skupina	1 áno	2 nie
k.	divadelná skupina, ochotnícke divadlo	1 áno	2 nie
l.	folklórna skupina alebo súbor	1 áno	2 nie
m.	športový klub, miestna TJ	1 áno	2 nie
n.	charitatívna organizácia resp. dobrovoľníctvo	1 áno	2 nie
o.	ochranárske združenie (ochrana životného prostredia, ochrana zvierat a pod.)	1 áno	2 nie
p.	organizácia na ochranu ľudských práv, humanitárna, mierová organizácia	1 áno	2 nie
r.	iný spolok, organizácia, združenie	1 áno	2 nie

8. Ak nie ste členom, zúčastňujete sa na podujatiach a akciách organizovaných uvedenými spolkami, združeniami či organizáciami? (pri každej možnosti zakrúžkujte 1, 2, 3 alebo 4)

a.	mládežnícke združenie alebo organizácia	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
b.	náboženský alebo cirkevný spolok, organizácia	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
c.	politická strana (ak áno, dopíšte ktorá.....)	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
d.	záhradkári	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
e.	poľovníci	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
f.	rybári	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
g.	včelári	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
h.	holubári	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
i.	hasiči	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
j.	hudobná, spevácka alebo tanečná skupina	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
k.	divadelná skupina, ochotnícke divadlo	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
l.	folklórna skupina alebo súbor	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
m.	športový klub, miestna TJ	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
n.	charitatívna organizácia resp. dobrovoľníctvo	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
o.	ochranárske združenie (ochrana životného prostredia, ochrana zvierat a pod.)	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
p.	organizácia na ochranu ľudských práv, humanitárna, mierová organizácia	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy
r.	iný spolok, organizácia, združenie	1 vždy	2 často	3 niekedy	4 nikdy

9. Vypomáhate susedom pri nasledovných činnostiach či udalostiach?

		áno	niekedy	nie
a.	pri stavebných prácach	1	2	3
b.	pri prácach na domácom hospodárstve	1	2	3
c.	pri príprave osláv (krstiny, svadby, jubileá a pod.)	1	2	3
d.	pri sezónnych poľnohospodárskych prácach	1	2	3
e.	pri pomoci s deťmi	1	2	3
f.	pri pomoci so staršími členmi domácnosti	1	2	3
g.	pri inej príležitosti (uvedte pri akej)	1	2	3

10. Aké podmienky a podporu (napr. pochopenie, ústretovosť, pomoc) majú mladí ľudia, resp. mládež pre organizovanie a realizáciu svojich aktivít v obci?

1 veľmi dobré	2 dobré	3 postačujúce	4 nepostačujúce	9 neviem
---------------	---------	---------------	-----------------	----------

11. Aká je podľa Vás informovanosť mladých ľudí o obecných záležitostiach a dianí v obci?

1 veľmi dobrá	2 dobrá	3 postačujúca	4 nepostačujúca	9 neviem
---------------	---------	---------------	-----------------	----------

12. Aká je finančná a materiálna podpora mládežníckych aktivít v obci?

1 veľmi dobrá	2 dobrá	3 postačujúca	4 nepostačujúca	9 neviem
---------------	---------	---------------	-----------------	----------

13. Ako Vy osobne získavate informácie o obecných podujatiach? (označte najviac 3 možnosti)

a.	z obecného rozhlasu
b.	z rozhovorov s miestnymi poslancami
c.	z rozhovorov so susedmi, príbuznými a známymi
d.	od svojich priateľov a rovesníkov
e.	z obecných novín
f.	z obcej webovej stránky
g.	priamo od starostu obce
h.	v kostole
i.	v miestnej krčme
j.	z propagačných materiálov, letákov, plagátov a pod.
k.	inak (uved'te ako).....
l.	nemám záujem a nevyhľadávam takéto informácie

14. Ste alebo boli ste niekedy členom:

		áno, som	áno, bol som	nie som	nebol som
a.	obecnej komisie	1	2	3	4
b.	občianskeho združenia	1	2	3	4
c.	aktivít, ktoré iniciovali občania „pre“ alebo „proti“ niečomu (napr. skládka odpadu, výstavba cesty, vyvlastňovanie pozemkov a pod), príp. niekomu (extrémisti, národnostné menšiny, prezidentské voľby atď.)	1	2	3	4

15. Ako by ste ohodnotili komunikáciu medzi Vami a:

		veľmi dobrá	dobrá	postačujúca	nepostačujúca	neviem
a.	obecným úradom	1	2	3	4	9
b.	zástupcami miestnych spolkov, organizácií či združení	1	2	3	4	9
c.	susedmi	1	2	3	4	9
d.	ľuďmi v obci všeobecne	1	2	3	4	9

16. Ohodno'tte vedomosti, prehľad o spoločenskom dianí a schopnosť využívať modernú techniku (internet, počítač, bankomat, mobilný telefón a pod.):

		veľmi dobré	dobré	postačujúce	nepostačujúce	neviem
a.	starostu	1	2	3	4	9
b.	členov obecného zastupiteľstva	1	2	3	4	9
c.	mladých ľudí v obci	1	2	3	4	9
d.	starších ľudí v obci	1	2	3	4	9

17. Podieľali ste sa už aktívne na riešení problémov vo Vašej obci?

1 áno 2 nie

Ak áno, uveďte príklad ako:

18. Čo Vás najviac motivovalo či motivuje k tomu, aby ste sa zapojili do riešenia vecí verejných v obci? (uvedte najviac 3 alternatívy)

a.	estetické pohnútky
b.	ekologické pohnútky
c.	potreba osobného príkladu
d.	snaha pomôcť ľuďom a verejnosti
e.	snaha zlepšiť podmienky detí a rodín
f.	reagoval(a) som tým na výzvu
g.	osobný prospech
h.	vnímam to ako svoju občiansku povinnosť
i.	nechcem byť ľahostajný(á)
j.	neviem
k.	iné (opíšte).....

19. Uvedte najzávažnejšie dôvody, ktoré Vám prekážali či prekážajú v spolupráci s miestnou samosprávou pri riešení vecí verejných: (označte najviac 3 alternatívy)

a.	nedostatok času
b.	nedostatok informácií
c.	zdravotný stav
d.	nedostatok kontaktov
e.	nemám záujem spolupracovať
f.	neochota zo strany samosprávy
g.	iné (opíšte).....

20. Ako by sa dala zlepšiť angažovanosť mladých ľudí pri riešení obecných problémov a ich zapojenie do obecného diania?

		áno	častočne	nie	neviem
a.	zlepšením materiálnych a finančných podmienok	1	2	3	9
b.	zlepšením organizácie	1	2	3	9
	zlepšením informovanosti				
c.	skvalitnením medziľudských vzťahov a komunikácie	1	2	3	9
d.	väčšou snahou riešiť problémy mladých ľudí a mladých rodín				
e.	inak (uvedte ako)	1	2	3	9
				

21. Ktorý spôsob považujete za najvhodnejší pre zapojenie sa mladých ľudí do obecného diania a riešenia vecí verejných v obci? (uvedte najviac 3 alternatívy)

a.	organizovanie alebo spolupráca pri organizovaní obecných podujatí
b.	záujem o obsah rokovaní obecného zastupiteľstva alebo účasť na jeho zasadnutiach
c.	záujem ovplyvniť tvorbu obecného rozpočtu a využívanie obecných financií
d.	spoluúčasť na príprave a tvorbe projektov obce
e.	členstvo v miestnych spolkoch, organizáciách či združeníach
f.	členstvo v občianskych združeníach, obecných komisiách a zapojenie sa do občianskych iniciatív
g.	pomoc susedom a príbuzným
h.	zlepšovanie medziľudských vzťahov a záujem o problémy ostatných ľudí v obci
i.	zveľaďovanie verejného priestranstva
j.	spolupráca s mladými ľuďmi z iných obcí
k.	iné (opíšte).....

22. Myslíte si, že by sa mal starosta alebo obecné zastupiteľstvo viac venovať podpore aktivít mladých vo Vašej obci?

1 áno, bolo by to určite prospešné	2 netreba, lebo musí riešiť dôležitejšie veci	3 podporuje ich a venuje sa im dostatočne	9 neviem
--	--	---	-------------

23. Čo si myslíte, ako je to s aktivitami a angažovanosťou mladých ľudí vo Vašej obci:

1 rozvíjajú sa a situácia sa zlepšuje	2 nič sa nemení	3 upadajú a situácia sa zhoršuje	9 neviem
---	--------------------	--	-------------

24. Váš vek:

1. 15-19 rokov	2. 20-24 rokov	3. 25-30 rokov
----------------	----------------	----------------

25. Označte Vaše pohlavie:

1 žena	2 muž
--------	-------

26. Kam sa zaradujete podľa vzdelania:

a.	ukončené základné
b.	ukončené stredoškolské bez maturity
c.	ukončené stredoškolské s maturitou
d.	ukončené bakalárske (Bc.)
e.	ukončené vysokoškolské (Ing., Mgr.)
f.	navštevujem odborné učilište
g.	študujem na strednej odbornej škole
h.	študujem na gymnáziu
i.	študujem na vysokej škole alebo univerzite

27. Aká je Vaša socioekonomická pozícia:

a.	zamestnanec
b.	nezamestnaný
c.	živnostník
d.	zamestnávateľ
e.	študent

Kód opytovateľa:

Obec:

Poradové číslo dotazníka: